

Сьогодні
05.05.2025

*Урок
№63*

Остап Вишня «Перший диктант»

Мета: ознайомити учнів із життєвим і творчим шляхом письменника Остапа Вишні, відкрити їм світ художнього слова, витворений письменником; допомогти усвідомити ідейно-художній зміст твору “Перший диктант”; розкрити поняття “усмішка”, “гумор”; удосконалювати вміння характеризувати вчинки героїв, правильно й логічно будувати власне висловлювання; розвивати логічне мислення, навички виразного читання, вміння виразно і усвідомлено читати літературні твори, коментувати відчуття, висловлені в цих творах, співвідносити їх із власними; виховувати бажання самовдосконалюватися.

Очікувані результати: учень/учениця ознайомлений/а із біографією письменника Остапа Вишні, знає основні етапи його творчості, пояснює внесок письменника в українську літературу, мистецтво та суспільство; аналізує твір «Перший диктант»; аргументовано зіставляє художній текст із життєвим досвідом; умотивовує свої літературні вподобання; толерантно обстоює власну позицію, звертає увагу на спільні і різні думки учасників дискусії; унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою вчителя), використовуючи різні засоби (схеми, таблиці, тощо) для відтворення змісту, структурування навчальної інформації; висловлює свої міркування про здобутий естетичний досвід; характеризує порушені в художніх текстах проблеми.

**Сьогодні
05.05.2025**

Організація класу

**Знову день
почався, діти.
Всі зібрались
на урок?**

**Тож пора нам
поспішати —
Кличе в подорож
дзвінок.**

Сьогодні
05.05.2025

Перевірка домашнього завдання

Сьогодні
05.05.2025

Повідомлення теми уроку

Сьогодні на уроці ми будемо говорити
про творчість **Остапа Вишні**.
Аналізуватимемо твір
«Перший диктант».

Сьогодні
05.05.2025

Актуалізація опорних знань

Який твір ти читав/-ла
вдома?

Чи сподобався він тобі?
Чому?

**Він світив, як сонце,
до нього люди тяглись,
як до сонця.
Він умів і гриміти, як грім,
і того голосу боялись
усі плазуни й негідники**

Максим Рильський

Остап Вишня — це **псевдонім**
українського письменника Павла
Губенка.

«У мене не було жодного сумніву в тому, що я народився, хоч і під час мого появи на світ білий, — і потім — років, мабуть, із десять підряд — мати казали, що мене витягли з колодязя, коли напували корову Оришку», — так починає гумористичну автобіографію Остап Вишня, що народився на Полтавщині.

Сьогодні
05.05.2025

Виконай завдання

За QR-кодом або

покликанням

<https://cutt.ly/fwtVICBA>

прочитай про походження
псевдоніма Остап Вишня.

Біографічна хвилинка

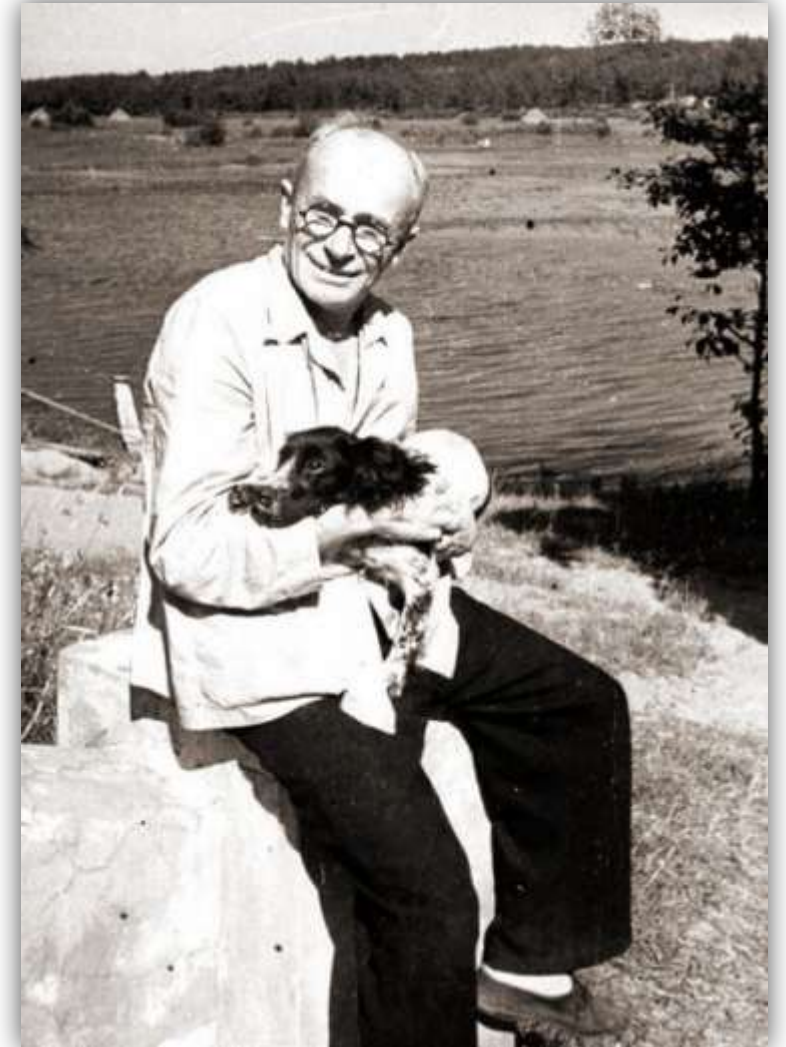

У сім'ї Губенків було **сімнадцятеро дітей**
(Павло був другою дитиною).

Старший брат Остапа Вишні — теж став письменником, гумористом. Він відомий як Василь Чечвянський. А наймолодший — Костик — мав лише один рік, коли помер їхній батько, тож його «виводили в люди» брати і сестри, та чи не найбільшу роль у цьому відіграв Павло. Мама їхня на той час також померла. **Остап Вишня протягом усього свого життя допомагав людям.**

Ще з дитинства любив різних тварин: звірів і птахів. Коли жив у Харкові, мав дога Цяцьку, якого навчив сміятися. А згодом — спаніеля Думку, який помер відразу по смерті господаря. На зиму Павло Губенко купував онукам щигликів і синичок, а навесні їх урочисто випускали на волю...

Павло Губенко працював фельдшером у Київській залізничній лікарні. Там його полюбили всі: і персонал, і хворі. Умів підбадьорити, розвеселити смішними історіями, що їх тут же придумував. Але, певно, не судилося Павлові Губенку бути лікарем, хоча, поза сумнівом, і в цій галузі він мав би успіх, бо від природи був талановитою людиною.

Біографічна хвилинка

Остап Вишня — письменник, який у 20-х роках ХХ століття **заохотив мільйони до читання української літератури**. Митця називали **«королем українського тиражу»**. За життя побачило світ понад 100 збірок його творів. Однією з найпопулярніших була збірка **«Мисливські усмішки»**.

Остап Вишня вважав, що **сміх має лікувальні властивості**, тому всі його твори життєдайні, сповнені іскристого гумору. До речі, вплив сміху на здоров'я людини вивчає сміхотерапія, або гелотологія. Сміх справді зміцнює імунітет і тренує серцевий м'яз. Коли людина сміється, покращується діяльність легенів, збільшується постачання кисню в кров. Тому недарма кажуть:

«Смійтеся на здоров'я».

Сьогодні
05.05.2025

Збірки письменника

Гумор — це різновид комічного, відтворення смішного в життєвих ситуаціях і людських характерах.

Усмішка — гумористичний жанр, який у літературу ввів Остап Вишня. Усмішці притаманні такі ознаки: лаконізм, дотепність, обов'язкова присутність автора, поєднання змалювання побуту з частими авторськими відступами.

Сьогодні
05.05.2025

Ознайомся

Ліризм — це наявність у творах літератури та мистецтва підвищеної емоційності, щирості, схвильованості.

Автобіографізм — відображення в літературному творі відомостей із життя автора.

Автобіографічне оповідання — оповідання, у якому йдеться про справжні події з життя автора.

Сьогодні
05.05.2025

Поміркуй

Чому твір має
таку назву
«ПЕРШИЙ ДИКТАНТ»?

Сьогодні
05.05.2025

Поміркуй

Доведи, що вислів
«за царя Опенька» —
фразеологізм.

Сьогодні
05.05.2025

Дай відповіді на запитання

Ти маєш молодших братів чи сестер?

Яку участь у їх вихованні береш?

Це заважає твоєму навчанню чи дозволяє?

Які твої спогади про першу вчительку? Чи змінилося ставлення до вчителів зараз? А до дітей? Як саме?

Сьогодні
05.05.2025

Дай відповіді на запитання

А ти в школі називаєш навчальні предмети
«по-особливому»? Які саме і як?

Чому, на твою думку, за царської влади не відкривали шкіл
українською мовою для українців? Чого боялася влада?

Чи можна стверджувати, що мова — ознака нації?

Аргументуй свою думку.

Пригадай: слова, які звучать
однаково, але мають зовсім різне
значення, називають омонімами.

Доведи, що омоніми стали однією з
причин помилок у диктанті.

Сьогодні
05.05.2025

Дай відповіді на запитання

За яких часів відбувалися події твору? Наведи два докази з тексту на підтвердження своєї думки.

Якою була родина головного героя?

Що свідчить про нестатки?

Як ставилися в родині батьки до дітей?

Наведи приклади, добираючи цитати.

Сьогодні
05.05.2025

Дай відповіді на запитання

Чому хуторяни здебільшого були неписьменними?

Чому герой твору ходив до школи по
черзі із сестрою Парасею?

Якою була сільська вчителька Марія Андріївна?
Прочитай портретну характеристику образу вчительки.

Сьогодні
05.05.2025

Дай відповіді на запитання

Як учні готувалися до диктанту?

Чому вчителька зайшлася веселим сміхом,
згадуючи про диктант?

Визнач тему та ідею твору.

Сьогодні
05.05.2025

Індивідуальна робота

Перекажи частину III
від імені вчительки.
Що змінюється при
цьому?

Сьогодні
05.05.2025

Виконай завдання

Знайди у творі
«Перший диктант»
біографічні елементи.
Прокоментуй їх

Розглянь репродукцію картини
Андре Анрі Даргеласа у підручнику.
Чи можна стверджувати, що
ситуація, змальована митцем,
гумористична? Чому? Яку роль
відіграє дисципліна у твоїй школі?

Сьогодні
05.05.2025

Online завдання

Відскануй QR-код або
натисни жовтий круг!

Сьогодні
05.05.2025

Пояснення домашнього завдання

**Підручник, с. 222-226
прочитати, стор. 227- усно
дати відповіді на питання.**

Хай щастить!

Сьогодні
05.05.2025

Вправа «Повітряна куля»

